

“Gratitude Attitude”

הָדוּ לֵה' כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ

Give Thanks to Hashem; His Kindness Endures Forever

Source #1: The First Three Plagues in Egypt

Blood, Shmos Ch. 7

19. The Lord said to Moses, "Say to Aaron, 'Take your staff and stretch forth your hand over the waters of Egypt, over their rivers, over their canals, over their ponds, and over all their bodies of water, and they will become blood, and there will be blood throughout the entire land of Egypt, even in wood and in stone.'

Frogs, Shmos Ch. 8

1-2 The Lord said to Moses, "Say to Aaron, stretch forth your hand with your staff over the rivers, over the canals, and over the ponds, and bring up the frogs on the land of Egypt."

Lice, Shmos, Ch. 8

12. The Lord said to Moses, "Say to Aaron, 'Stretch forth your staff and strike the dust of the earth, and it shall become lice throughout the entire land of Egypt.' "

What do these three plagues have in common?

Source #2: Midrash Shomos Rabbah 9:10

(י) ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן אל אהרן א"ר תנחום למה לא לקו המים ע"י משה? א"ל הקב"ה: המים ששמרוך כשהושלכת ליאור אינו דין שילקו על ידך חייך לא ילקו אלא ע"י אהרן...

What's difficult to understand about this midrash?

R. Nebenzhal raises a fundamental question :

נשאל נא את עצמנו: וכי איזו טובה "עשה" היאור למשה? כמה מאמץ "השקיע" היאור בנשיאת התיבה?... אותה שאלה נשאלת בקשר לעפר, שגם אותו אין משה מכה במכת הכינים, על פי ציווי מפורש של ה' (שמות ח, יב"ג), וגם כאן הנימוק במדרש: החול "עזר" למשה לטמון את המצרי בחול... (שמו"ר י, ז). נרחיק לכת ונאמר אפילו, ש"מגיע" משהו ליאור או לחול – אך האם העובדה שאהרן מכה, ולא משה, מיישבת את הבעיה שבהכאת היאור והעפר? הרי סוף סוף הם עתידים ללקות! ובכלל; האם היאור הדומם חש בהכרת-הטובה של משה!?

Source #3: Shmos Ch.2 – The daughters of Yisro/Re’uel return

(יח) וַתָּבֹאנָה אֶל רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מִדּוּעַ מֵהֲרַתְּנָן בָּא הַיּוֹם :
(יט) וַתֹּאמְרֵן אִישׁ מִצְרַיִם הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם דָּלָה דָּלָה לָּנוּ וַיִּשְׁקֵךְ אֶת הַצֹּאן.

18. They came to their father Reuel, and he said, "Why have you come so quickly today?" 19. They replied, "An Egyptian man rescued us from the hand[s] of the shepherds, and he also drew [water] for us and watered the flocks."

Who is the מצרי איש to whom the daughters are referring?

Source #4: Midrash Tanchuma Shmos Ch. 11

וַתָּבֹאנָן אֶל רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַתֹּאמְרֵן אִישׁ מִצְרַיִם הִצִּילָנוּ וְכִי בַדְמוּת אִישׁ מִצְרַיִם הָיָה מֹשֶׁה?
אֲלָא אֱלוּלֵי אִישׁ מִצְרַיִם שֶׁהָרַג מֹשֶׁה לֹא הָיָה נֹכַח לַמִּדְיָן.

(Ramban calculates that 60 years had passed since Moshe killed the Egyptian)

משל לאחד שנשכו ערוד והיה רץ לתת רגליו לתוך המים ונכנס בנהר וראה תינוק אחד שהיה שוקע במים ושלח ידו והעלה אותו א"ל התינוק לולי את הייתי מת א"ל לא אני הצלתיך אלא אותו הערוד שנשכני וברחתי ממנו הוא הצילך. כך אמרו בנות יתרו למשה "יִישֵׁר כַּחַךְ שֶׁהִצַּלְתָּנוּ מִיַּד הָרֹעִים". אמר להן משה "אותו המצרי שהרגתי הוא הציל אתכם". ולכך אמרו לאביהן "איש מצרי" כלומר: מי גרם לזה שבא אצלנו? איש מצרי שהרג.....

- What difficulty does the midrash raise regarding the daughters' report to their father, Re'uel? What solution does the midrash offer to resolve the issue?

Source #5: "A New King", Shmos Ch. 1

(ח) וַיִּקַּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף :

(ט) וַיֹּאמֶר אֶל עַמּוֹ הִנֵּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעֲצוּמִים מִמֶּנּוּ :

(י) הִבֵּה נִתְחַכְמָה לּוֹ פֶן יִרְבֶּה וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ וְעָלָה מִן הָאָרֶץ :

8. A new king arose over Egypt, who did not know about Joseph. 9. He said to his people, "Behold, the people of the children of Israel are more numerous and stronger than we are. 10. Get ready, let us deal shrewdly with them, lest they increase, and a war befall us, and they join our enemies and depart from the land."

Rashi

ויקם מלך חדש - רב ושמואל. חד אמר חדש ממש וחד אמר שנתחדשו גזרותיו (סוטה יא): אשר לא ידע - עשה עצמו כאלו לא ידע.

A NEW KING AROSE. RAV AND SHMUEL: ONE SAID HE WAS ACTUALLY A NEW KING AND ONE SAID THAT HE (WAS THE SAME KING BUT) HIS DECREES (REPRESENTED A NEW POLICY). THAT DID NOT KNOW. HE FEIGNED NOT KNOWING..

Source #6: Shmos, Ch. 5

(א) וְאַחַר בָּאוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֶל פַּרְעֹה כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיִּחַגּוּ לִי בַמִּדְבָּר: (ב) וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקוֹלוֹ לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַעְתִּי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֲשַׁלַּח:

1. And afterwards, Moses and Aaron came and said to Pharaoh, "So said the Lord God of Israel, 'Send out My people, and let them sacrifice to Me in the desert.' " 2. And Pharaoh said, "Who is the Lord that I should heed His voice to let Israel out? I do not know the Lord, neither will I let Israel out."

Source #7: Midrash Mishna R. Eliezer 7: 137

.... האדם הזה הוא כופה טובתו של חברו, למחר הוא כופה טובתו של קונו. וכן הוא אומר בפרעה, "אשר לא ידע את יוסף". והלא עד היום הזה מצרים יודעין חסדו של יוסף? אלא שהיה יודע ולא השגיח עליו, וכפה טובתו, ולבסוף כפה טובתו של הקב"ה, שאמי "לא ידעתי את ה'".
הא למדת שכפיית הטובה הקשה לכפירה בעיקר. וכן הקב"ה אומ' להן לישראל "אנכי ה' אלהיך". מה ת"ל "אשר הוצאתיך"? אמ' להן, הזהרו שלא תכפו טובה, שכפוי טובה אינו יכול לקבל מלכות שמים...

Source #8: Sefer Hachinuch, The Book of Education, Mitzvah 33

לג. מצות כיבוד אב ואם:

מִשְׁרָשֵׁי מִצְוָה זו, שְׂרָאוּי לוֹ לְאָדָם שֵׁיכִיר וַיִּגְמַל חֶסֶד לְמִי שֶׁעָשָׂה עִמּוֹ טוֹבָה, וְלֹא יִהְיֶה נָבֵל וּמִתְנַכֵּר וְכַפּוּי טוֹבָה שֶׁזוֹ מִדָּה רַעָה וּמְאוּסָה בְּתַכְלִית לְפָנֵי אֱלֹקִים וְאֲנָשִׁים. וְשִׁיתֵן אֶל לְבוֹ כִּי הָאָב וְהָאֵם הֵם סִבַּת הַיּוֹתוֹ בְּעוֹלָם, וְעַל כֵּן בְּאַמֶּת רְאוּי לוֹ לַעֲשׂוֹת לָהֶם כָּל כְּבוֹד וְכָל תּוֹעֵלַת שְׂיֻכָּל, כִּי הֵם הַבִּיאוּהוּ לְעוֹלָם, גַּם יִגְעוּ בּוֹ כַּמָּה יִגְיַעוֹת בְּקִטְנֻתוֹ, וְכִשְׂיֻקְבַּע זֹאת הַמִּדָּה בְּנַפְשׁוֹ יַעֲלֶה מִמֶּנָּה לְהַכִּיר טוֹבַת הָאֵל בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא סִבַּת וְסִבַּת כָּל אֲבוֹתָיו עַד אָדָם הָרִאשׁוֹן....

... THE BASIS OF THIS MITZVAH, IS THAT IT'S PROPER FOR A PERSON TO RECOGNIZE AND ACT KINDLY TO SOMEONE FROM WHOM HE'S RECEIVED A KINDNESS – AND NOT TO BE UNGRATEFUL; THIS IS A VERY DISGUSTING TRAIT IN RELATIONSHIPS WITH BOTH G-D AND MAN. ONE SHOULD REALIZE THAT HIS MOTHER AND FATHER ARE THE REASON HE'S IN THE WORLD. IT'S THEREFORE APPROPRIATE TO HONOR OUR PARENTS ...BECAUSE THEY BROUGHT US INTO THE WORLD AND INVESTED GREAT EFFORTS TO RAISE US....WHEN THIS AWARENESS IS ENGRAINED IN A PERSON, IT WILL LEAD HIM TO APPRECIATE HASHEM, BLESSED BE HE, WHO IS THE ULTIMATE SOURCE OF WHY WE AND OUR FOREFATHERS EXIST IN THIS WORLD...